60252 - Yeni doğan erkek çocuğu için Akika kurbanı ile ilgili hükümler nelerdir?

Soru

Yeni doğan erkek çocuğu için Akika kurbanı ile ilgili hükümler nelerdir?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Akika kurbanı: Doğumunun yedinci gününde çocuk için kesilen kurbandır.Akika kurbanı, Câhiliye döneminde Araplar tarafından bilinmekteydi.

Nitekim el-Merdâvî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Akika kurbanına gelince, çocuğun doğumundan sonra kesilen koyundur.İslâm'dan önce Araplar bu gelenek üzereydiler..." ("el-Hâvi el-Kebîr"; c: 15, s: 126)

Akika kurbanı, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den gelen sahih hadislerle meşrûluğu sâbit olmuştur.Bu hadislerden bazıları şunlardır:

1. Bureyde'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

كُنَّا فِي الْجَاهِلِيَّةِ إِذَا وُلِدَ لأَحَدِنَا غُلامٌ ذَبَحَ شَاةً وَلَطَخَ رَأْسَهُ بِدَمِهَا، فَلَمَّا جَاءَ اللَّهُ بِالإِسْلامِ كُنَّا نَذْبَحُ شَاةً، وَنَحْلِقُ رَأْسَهُ، وَنُلَطِّخُهُ بِزَعْفَرَانٍ. [رواه أبو داود وصححه الألباني في صحيح أبي داود]

"Cahiliye devrinde birimizin çocuğu doğduğu zaman bir koyun keser ve kanını çocuğun başına sürerdi. Nihayet Allah İslâm'ı getirince, artık bir koyun kesmeye ve çocuğun başını tıraş edip za'feran (safran) ile kokulamaya başladık." (Ebu Davud; hadis no: 2843. Elbânî;"Sahih-i Ebî Davud'da "hadis sahihtir" demiştir.)

2. Selmân b. Âmir'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

مَعَ الْغُلامِ عَقِيقَةٌ، فَأَهْرِيقُوا عَنْهُ دَمًا، وَأَمِيطُوا عَنْهُ الأَذَى.

[رواه البخاري]

"Akikası, yeni doğan çocukla birliktedir. Öyleyse onun adına kan akıtın ve ondan eziyeti giderin (saçını tıraş edin)." (Buhârî; hadis no: 5154)

Erkek çocuğu için iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyun kesmek meşru kılınmıştır.

Nitekim sahih ve sarih (açık) hadisler buna delâlet etmiştir.Bu hadislerden bazıları şunlardır:

1. Ümmü Kürz'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e Akika hakkında sormuş, bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

عَنِ الغُلامِ شَاتَانِ، وَعَنِ الأُنْثَى وَاحِدَةٌ، وَلا يَضُرُّكُمْ ذُكْرَانًا كُنَّ أَمْ إِنَاثًا. [رواه الترمذي وقال: هذا حديث حسن صحيح. والنسائي وصححه الألباني في إرواء الغليل]

"Doğan erkek çocuğu için iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir.Koyunların erkek veya dişi olması size bir zararı yoktur (fark etmez)." (Tirmizî; hadis no: 1516.Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir," demiştir. Nesâî; hadis no: 4217. Elbânî, "İrvâu'l-Ğalîl'; c: 4, s: 391'de "hadis, sahihtir" belirtmiştir.)

2. Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğu göre o, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim, demiştir:

عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ. [رواه الترمذي وقال: حسن صحيح وابن ماجه وصححه الألباني في صحيح الترمذي]

"Doğan erkek çocuğu için birbirine denk iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir." (Tirmizî; hadis no: 1513.Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir," demiştir. İbn-i Mâce; hadis no: 3163. Elbânî; "Sahih-i Tirmizî"; hadis no: 1221)

Bu hadisler, Akika kurbanı konusunda erkek çocuğu ile kız çocuğu arasında fark olduğunu göstermektedir.

Nitekim büyük âlim İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- erkek çocuğu ile kız çocuğu arasındaki farkı şöyle açıklamaktadır:

"Bu, İslâm şeriatının koyduğu bir ölçüdür. Zirâ Allah Subhânehu ve Teâlâ, hangisinin daha üstün olduğunu göstermek için erkek ile kadını karşılaştırmış ve miras, diyet, şâhitlik, kölelikten azad etme ve Akika gibi konularda kadını, erkeğin yarısına denk tutmuştur.

Nitekim Ümâme'nin -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadiste, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

أَيُّمَا امْرِئٍ مُسْلِمٍ، أَعْتَقَ امْرَأً مُسْلِمًا، كَانَ فَكَاكَهُ مِنَ النَّارِ، يُجْزِي كُلُّ عُضْوٍ مِنْهُ عُضْوًا مِنْهُ، وَأَيُّمَا امْرِئٍ مُسْلِمٍ، أَعْتَقَ امْرَأَتَيْنِ مُسْلِمَتَيْنِ، كَانَتَا فَكَاكَهُ مِنَ النَّارِ، يُجْزِي كُلُّ عُضْوٍ مِنْهُمَا عُضْوًا مِنْهُ، وَأَيُّمَا امْرَأَةٍ مُسْلِمَةٍ، أَعْتَقَتِ امْرَأَةً مُسْلِمَةً، كَانَتْ فَكَاكَهَا مِنَ النَّارِ، يُجْزِي كُلُّ عُضْوٍ مِنْهَا عُضْوًا مِنْهَا. [رواه الترمذي وقال: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ]

"Hangi müslüman bir erkek, müslüman bir erkek köleyi âzad ederse (esaretten kurtarırsa veya hürriyetine kavuşturursa), o (azad edilen erkek), bunun (azad eden erkeğin) ateşten kurtarıcısı olur. Onun (azad edilenin)her bir uzvuna karşılık, bunun (azad edenin) bir uzvu ateşten azad olunur (Allah onu ateşten âzad eder).Hangi müslüman bir erkek, müslüman iki köle kadını âzad ederse, onlar (azad edilen iki kadın), bunun (azad eden erkeğin) ateşten kurtarıcısı olur.Onların iki uzvuna karşılık, bunun bir uzvu ateşten azad olunur. Hangi müslüman kadın, müslüman bir kadını âzad ederse, o (azad edilen kadın), bunun (azad eden kadının) ateşten kurtarıcısı olur.Onun (azad edilen kadının)her bir uzvuna karşılık, bunun (azad eden kadının) bir uzvu ateşten azad olunur (Allah onu ateşten âzad eder)." (Tirmizî; hadis no: 1547. Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir", demiştir.)

Bu sebeple Akika kurbanı konusunda apaçık sünnet (hadisler) olmasaydı bile, erkek ile kadın arasındaki bu üstünlük/farklılık süregelmiştir.Üstünlük konusunda sâbit ve sarih sünnetler olursa, durum nice olur?" ("Tuhfetu'l-Mevdûd"; s: 53-54)

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- yine şöyle demiştir:

"Allah Subhânehu ve Teâlâ,erkeği kadından üstün kılmış ve şöyle buyurmuştur:

[وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنْثَى... سورة آل عمران من الآية: 36 ...

"...Erkek, dişi (kız) gibi değildir..." (Âl-i İmrân Sûresi: 36)

Bu üstünlüğün gereği şudur: Erkeğin, hükümlerde, kadına tercih edilmesi ve ondan üstün olmasıdır.Nitekim İslâm şeriatı, şâhitlik, miras ve diyet konularında erkeği, iki kadına denk kılarak onu üstün tutmuştur.Akika kurbanı da bu hükümlere eklenmiştir." ("Zâdu'l-Meâd"; c: 2, s: 331)

Not:

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- Akika kurbanının faydalarını sayarken şöyle demiştir:

- Akika kurbanının faydalarından birisi; Akika kurbanının, çocuğun, annesinin karnından dünyaya çıktığı ilk vakitte onu Allah Teâlâ'ya yaklaştıran bir kurban olmasıdır.

- Akika kurbanının faydalarından birisi; Akika kurbanı, yeni doğan çocuğu rehinlikten kurtaran bir kurban olmasıdır. Çünkü yeni doğan çocuk, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat edebilmesi için Akika kurbanı karşılığında rehindir.

- Akika kurbanının faydalarından birisi; Akika kurbanı, çocuk için bir fidyedir. Tıpkı Allah Teâlâ'nın, İsmail'i bir koçu fidye olarak vermesi karşılığında kurtardığı gibi." ("Tuhfetu'l-Mevdûd"; s: 69)

Akika kurbanı için en fazîletli vakit; çocuğun doğumunun yedinci günüdür.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

[كُلُّ غُلَامٍ رَهِينَةٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ سَابِعِهِ، وَيُحْلَقُ، وَيُسَمَّى. رواه أبو داود وصححه الألباني في صحيح أبي داود]

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir (Akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat etmekten men edilir). Akikası doğumunun yedinci gününde kesilir, (aynı günde) başı tıraş edilir ve kendisine isim verilir." (Dâvud; hadis no: 2838. Elbânî, "Sahih-i Ebî Davud"da "hadis, sahihtir," demiştir.)

Akika kurbanı yedinci günden sonra kalırsa, bunda bir sakınca yoktur. Müslüman ne zaman güç yetirirse, Akika kurbanını keser."

Allah Teâlâ en iyi bilendir.